

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Ann-Kristin Carlson Hansen
Tel. 026-17 92 11
ann-kristin.carlsson_hansen@gavle.se

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Motion integrationsplikt

Beslut

Att anta yttrandet från Valfärd Gävle som sitt eget.

Bakgrund

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har anmodats yttra sig i rubricerat ärende, motion skriven av Wanja Delén och Mattias Eriksson Falk Sverigedemokraterna (SD), ”Integrationsplikt”, dnr 18KS520.

Motionärerna föreslår att Gävle kommun inför ett villkorande av utbetalning av etableringsstöd, försörjningsstöd och bostadsbidrag mot att nyanlända invandrare inte bara deltar utan också gör framsteg i språkutbildning och samhällsorientering. Om vederbörande inte deltar eller på grund av ovilja eller ointresse inte tillgodogör sig kunskaperna i dessa ämnen ska nämnda bidrag kunna dras in eller begränsas.

Sverigedemokraterna yrkar på att kommunfullmäktige beslutar:

- Att utbildning i svenska för invandrare (SFI) görs obligatorisk för att kunna få ersättning
- Att utbildning i samhällskunskap gällande det svenska samhället görs obligatorisk
- Att lämpliga krav på resultat i utbildningar enligt första och andra att-satsen införs
- Att den som inte deltar, eller inte uppnår goda resultat i sådan utbildning som föreslås i första och andra att-satsen kan få sitt etableringsstöd, försörjningsstöd och bostadsbidrag indraget
- Att invandrare som står i behov av utbildning i svenska och samhällsorientering för att integreras och komma in på arbetsmarknaden ska innefattas av samtliga fyra att-satser ovan
- Att uppdra till lämplig nämnd att ta fram riktlinjer i överensstämmelse med motionens intention

Yttrande

Motionärernas yrkande utifrån etableringsersättning och bostadsbidrag ingår inte i detta yttrande då dessa beslutas av Försäkringskassan.

Försörjningsstöd

Enligt 2 kap.1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL ska varje kommun svara för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Enligt 4 kap.1 § SoL har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Rätten till försörjningsstöd preciseras i 4 kap. 3 § SoL, skäliga kostnader ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm). Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta. Lag (2018:1894).

Enligt 4 kap. 4 § SoL får Socialnämnden begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket. Lag (2013:421).

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om den enskilde utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten enligt 4 kap. 5 § SoL.

Riktlinje för försörjningsstöd, SOC-STÖ-L-4394-2 är framtagen och finns i Valfärd Gävles ledningssystem. Av riktlinjen framgår bland annat av punkt 4.4.2 att försörjningsstöd till studier kan utgå om studierna är behövliga för att

komma in på arbetsmarknaden och för att bryta ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Det kan vara aktuellt för personer som läser svenska för invandrare, SFI som inte berättigar till andra studiemedel.

I samma riktlinje av punkt 4.1.1 framgår att nämnden kan nedsätta eller vägra försörjningsstöd till den som utan godtagbart skäl avböjer deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. I undantagstillstånd kan ekonomiskt bistånd vägras helt. Detta kan bli aktuellt om sökande vid upprepade tillfällen uteblivit ifrån anvisad verksamhet utan godtagbara skäl och valt att inte vara mer aktivt deltagande trots upprepade samtal med ansvarig handläggare/socialsekreterare om att fortsatt misskötsamhet kan leda till helt avslag. Även i dessa fall gäller kommunens yttersta ansvar.

Alla beslut om bistånd i form av försörjningsstöd utreds och bedöms utifrån individuella behov. Då behoven kan variera görs en plan för varje individ som dokumenteras och följs upp.

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI)

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och enligt 20 kap:

- 2 § är målet för den kommunala vuxenutbildningen att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar
- 4 § syftar utbildning på grundläggande nivå till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet. Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket
- 9 § får huvudmannen besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg. Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört eller frivilligt avbrutits ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Av 20 kap. 10 § skollagen framgår att varje kommun aktivt ska verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

För att studera svenska för invandrare, SFI, på Vuxenutbildningen i Gävle kommun behöver personen vara folkbokförd i Gävle vilket kontrolleras i

samband med den enskildes ansökan. Studierna vänder sig till personer som inte har grundkunskaper i svenska och som är 16 år eller äldre. Det är möjligt att börja studierna när som helst på året.

I utbildning i SFI ges undervisning i språket, kunskap om det svenska samhället och en introduktion till den svenska arbetsmarknaden. SFI kan också kombineras med praktik, arbete eller andra aktiviteter.

I Gävle får alla nya elever först träffa en testledare och därefter väljs en studieväg. Det finns tre möjliga studievägar beroende av vilka förkunskaper eleven har. Alla elever erbjuds SFI utifrån individens behov och förutsättningar. Bedömning av hur eleven tillgodogör sig undervisningen sker kontinuerligt och bedömningsstöd för bedömning i SFI finns framtaget nationellt. Varje kurs avslutas med ett nationellt prov.

SFI med praktik är sedan våren 2018 ett pågående samarbete mellan Vuxenutbildningen/SFI, Försörjningsstödsenheten, Arbetsmarknadsenheten, AME och Arbetsförmedlingen, AF. SFI med praktik är en insats som beslutas i samverkan mellan nämnda myndigheter. Insatsen kan hjälpa kunder som läser på SFI med ersättning från Arbetsförmedling och försörjningsstöd att förbereda sig och få förankring i arbetsmarknaden genom att halvtidsstudier i SFI kombineras med språk- eller yrkespraktik. Instruktion för SFI med praktik, SOC-INS-E-4717-1, finns i Valfärd Gävles ledningssystem.

Sammanfattning

Motionärerna föreslår att Gävle kommun inför ett villkorande av utbetalning av försörjningsstöd mot att nyanlända invandrare inte bara deltar utan också gör framsteg i språkutbildning och samhällsorientering. Om vederbörande inte deltar eller på grund av ovilja eller ointresse inte tillgodogör sig kunskaperna i dessa ämnen ska nämnda bidrag kunna dras in eller begränsas.

Av skollagen framgår att varje kommun aktivt ska verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå, att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet.

Möjlighet att dra in eller villkora försörjningsstöd finns beskrivet i socialtjänstlagen.

Valfärd Gävle har framtagna riktlinjer samt instruktioner utifrån lagstiftningen. En bedömning görs alltid utifrån den enskilde individens förutsättningar och behov. Oavsett vilken bedömning som görs så har

kommunen alltid det yttersta ansvaret för att den enskilde får den hjälp och stöd denne behöver.

Eftersom Valfärd Gävle följer lagstiftningen och redan har riktlinjer och instruktioner föranleder motionen inte till några ytterligare beslut om nya riktlinjer.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Valfärd Gävle